

Socialdepartementet
Andrea Larsson
103 33 Stockholm

Stockholm
2021-04-16

Vår referens
Patrick Krassén

Ärendenummer
S2021/03267

Remissyttrande

Promemorian *Fortsatt giltighet av covid-19-lagen och lagen om tillfälliga smittskyddsåtgärder på serveringsställen*

Företagarna har beretts möjlighet att avge remissyttrande om de rubricerade förslagen. Här följer våra synpunkter.

I promemorian föreslås att covid-19-lagen och lagen om tillfälliga smittskyddsåtgärder på serveringsställen fortsätter att gälla till utgången av januari 2022 och därmed förlängs ytterligare fyra månader från nuvarande slutdatum 30 september 2021.

Förlängning av covid-19-lagen

Covid-19-lagen (2021:4) trädde i kraft 10 januari 2021. Det angavs i den föregående promemorian liksom i förarbetena till lagen att den innebär långtgående inskränkningar i grundlagsfästa fri- och rättigheter. Detta är alltjämt gällande. Sådana inskränkningar ska inte tillämpas i större utsträckning än nödvändigt för att uppnå ett legitimt syfte. *Presumtionen* är således att covid-19-lagen ska avskaffas. Avsteg från denna presumtion behöver motiveras, med grund i evidens och proportionalitetsavvägning.¹

I den nu föreliggande promemorian föreslås covid-19-lagens giltighet förlängas till utgången av januari 2022. Ingen evidens presenteras för varför detta skulle vara nödvändigt. Det nämns i promemorian (s. 8) att de möjligheter till begränsningar och åtgärder som covid-19-lagen ger har ”använts i stor utsträckning”, men ingen redovisning sker av hur, var och varför sådan användning har skett. Än mindre ges någon redovisning av om sådan användning ledde till faktisk minskad smittorisk.

Hur regeringen har kommit fram till den föreslagna tiden för förlängning, fyra månader, redovisas inte. Det anges endast (s. 9) summariskt att denna tid ”framstår som väl avvägd”. För att en sådan utsaga ska ha någon mening, krävs att det redovisas hur avvägningen har skett.

Det anges inte heller i promemorian varför beslut om förlängning behöver fattas i detta läge, mer än fem månader i förväg. Avvägning mellan åtgärder mot minskad smittorisk och grundläggande rättigheter ska, enligt regeringen själv, göras utifrån ”det aktuella epidemiologiska läget” (s. 8). Det faktum att åtgärder *kan* komma att behövas för att motverka smittspridning även efter att vaccinationsmålet har uppnåtts är inte ett tillräckligt motiv för att långt i förväg förlänga en så ingripande och begränsande lag som covid-19-lagen.

¹ Se bl.a. Företagarnas remissyttrande [om covid-19-lagen](#), 2020-12-28, och [om nedstängningsförrordningen](#), 2021-02-25.

Konsekvensanalysen innehåller inget om konsekvenser för företag, annat än en hänvisning till propositionen om covid-19-lagen (2020/21:79), som lades fram i början av januari 2021. Att inte ens ett försök görs till förnyad konsekvensbedömning vad avser de ekonomiska konsekvenserna för dem som i många fall skulle vara föremål för lagens restriktioner, eller en diskussion förs om vad eventuella svårigheter skulle vara med att göra en sådan konsekvensbedömning, bidrar ytterligare till att Företagarna anser att lagen och en förlängning av densamma inte har tillräckligt underlag.

Sammantaget anser Företagarna att inga godtagbara skäl redovisas i promemorian som motiverar en förlängning av covid-19-lagen. Företagarna avstyrker således förslaget.

Förlängning av lagen om tillfälliga smittskyddsåtgärder på serveringsställen

I februari 2021 föreslog regeringen att lagen om tillfälliga smittskyddsåtgärder på serveringsställen skulle förlängas med ytterligare fyra månader, från den 31 maj till den 30 september. Det innebär att det under ytterligare fyra månader ska finnas krav på att den som driver ett serveringsställe ska ansvara för att vidta vissa åtgärder för att begränsa smittspridningen av sjukdomen covid-19.

I Företagarnas remissyttrande avslogs detta förslag med motiveringen att det med dåvarande nivå på – och utveckling av – smittspridningen ej var motiverat att förlänga lagen med så pass lång tid.² Sedan dess har vaccinationerna i Sverige mot det virus som orsakar covid-19 inletts brett över landet. Folkhälsomyndigheten och regeringen har angett som mål att hela den vuxna befolkningen ska ha erbjudits minst en dos vaccin innan den 15 augusti 2021.

I ett läge där smittspridningen av sjukdomen covid-19 ligger på en hög nivå går det förvisso att motivera restriktioner och föreskrifter som tydliggör vilka åtgärder en näringsidkare behöver vidta för att minska smittspridningen, givet att restriktionerna och kraven är proportionerliga och grundade i evidens, och att näringsidkaren kompenseras av staten för de minskade intäkter som följer av restriktionerna. Att i det här läget förlänga lagen om tillfälliga smittskyddsåtgärder på serveringsställen med *ytterligare* fyra månader till den 31 januari 2022 anser inte Företagarna vara motiverat.

De stödåtgärder som regeringen infört för att kompensera drabbade näringsidkare som träffats av de föreslagna restriktionerna har varit behäftade med svårtolkade och administrativt betungande regler, vilket gjort att de inte har kunnat nyttjas i den grad som regeringen avsett. Många företag väntar fortfarande på att få stöden utbetalda, upp till ett halvår efter att ansökan skickats in. Samtidigt är läget för de företag som omfattas av restriktionerna oerhört allvarligt. Få sektorer har drabbats hårdare av branschspecifika restriktioner än just restauranger och serveringsställen. Många verksamheter har redan tvingats stänga igen och läget är på många håll akut.

I tidigare remissyttranden om åtgärder mot covid-19-krisens effekter har Företagarna framhållit att den typ av ingripande åtgärder som långtgående restriktioner innebär måste vara grundade i evidens och faktiskt påvisbar ökad smittorisk, samt underställas proportionalitetsbedömning. Dessa krav anser Företagarna inte uppfylls i promemorian. Även statsepidemiolog Anders Tegnell har framfört att få fall av covid-19 i Sverige kan kopplas till restaurangbesök, och att restauranger inte är ett riskområde. Således avstyrker Företagarna promemorians förslag.

Patrick Krassén
Näringspolitisk expert
Företagarna

Fredrik Östbom
Samhällspolitisk chef
Företagarna

² [Remissyttrande](#), Företagarna, 2021-02-05